

4. AVRUPA SOSYAL FORUMU'NA KATILDIK

Makina Mühendisleri Odası 4- 7 Mayıs 2006 tarihinde Atina'da yapılan Avrupa Sosyal Forumu'na katılarak başka bir dünya ve Türkiye'nin mümkün olduğunu haykırdı

4. Avrupa Sosyal Forumu 4-7 Mayıs 2006 tarihleri arasında Yunanistan'ın başkenti Atina'da gerçekleşti.

Avrupa Sosyal Formu Programına göre 272 tartışma / forum yapılmış, bunun yanı sıra fotoğraf ve heykel sergisi, konser vb. çeşitli kültürel aktiviteler düzenlenmiştir.

Tartışma konuları genel olarak Irak işgali, savaş karşıtlığı, küreselleşmenin yarattığı sorunlar, küresel dayanışma, anti-empyalist, anti-kapitalist mücadele, yoksulluk, demokrasi ve insan hakları, yerel yönetimler, eğitim, sağlık, azınlık hakları, kültürel haklar, çevre hakları, işçi hakları, kadın hakları, gençlik hakları, mülteci sorunları olarak sıralanabilir.

1999 yılında Seattle'da başlayan, ardından bütün dünyayı saran küreselleşme karşıtı hareketin yıllık buluşma noktaları haline gelen sosyal forumların sonuncusu komşu Yunanistan'ın başkenti Atina'da gerçekleşti. Türkiye'ye coğrafi olarak ilk kez bu kadar yakınlaşan foruma, en geniş yabancı katılımı da Türkiye'den sağlandı. Türkiye; 17 otobüs, havayolu ve trenle Atina'ya giden toplam 1000 kişiyle forumun en kalabalık yabancı delegasyonuydu. Sosyal Forumda konuşmacıların dışında MMO Genel Merkez YK Üyelerinin yanı sıra Şube Yönetim Kurullarında temsil edildi.

Atina'da Sosyal Forum, 3 Mayıs Çarşamba günü öğleden sonra Kurum temsilcileri buluşması ile başladı. TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı ile Yürütme Kurulu Üyesi Hüseyin Yeşil bu toplantıya katıldı.

Dördüncü Avrupa Sosyal Forumu'nun ana eksenini yine savaş karşıtı mücadele, sürmekte olan Irak işgali ve yaklaşan İran'a saldırı tehlikesi oluşturdu.

Dört gün boyunca Atina'nın eski havaalanı binalarında onlarca salonda gerçekleşen yüzlerce toplantıyla hem 2006-2007 sosyal hareketler eylem planı ortaya çıkarıldı hem de Avrupa kıtasını ilgilendiren önemli noktalara değinildi.

TMMOB'nin katıldığı panellerde,

İklim Değişikliği Panelinde TMMOB Yönetim Kurulu Üyesi İsmail Küçük ile birlikte, Üç İngiliz konuşmacı,

Kalkınma ve Sanayileşme panelinde Makina Mühendisleri Odası YK Sekreteri Ali Ekber Çakar ile birlikte 4 İtalyan, 1 Yunanlı konuşmacı,

Kentleşme panelinde TMMOB Yönetim Kurulu Üyesi Sabri Orcan ile birlikte 3 İngiliz, 3 Fransız, 1 İtalyan, 1 Yunanlı konuşmacı,

GDO panelinde Ziraat Mühendisleri Odası Başkanı Gökhan Günaydın ile birlikte 1 Bulgar, 1 Fransız, 1 Yunanlı, 1 İtalyan konuşmacı,

Tarım panelinde TMMOB Yürütme Kurulu Üyesi Baki Remzi Suiçmez ile birlikte 1 Belçikalı, 2 Yunanlı, 1 Fransız konuşmacı,

Nükleer Santral panelinde Elektrik Mühendisleri Odası Yazman Üyesi Cengiz Göltaş ile birlikte 1 Macar, 1 Yunanlı, 2 İtalyan konuşmacı da bulundu.

İşte kısa başlıklarla Avrupa Sosyal Forumunun ardında bıraktıkları...

- ASF'ye bu yıl 35 binden fazla delege katıldı. TMMOB ortamından katılımcı sayısı iki yüzü, MMO'dan katılım ise 100'ü buldu.

- Toplamda 200'den fazla seminer ve 60 kadar atölye toplantısı gerçekleştirildi. Atina'da yaklaşık 210 seminer(panel), 60 atölye düzenlendi. Bu panellerin yaklaşık 50'sinde Türkiye'den konuşmalar yapıldı. 6 panelde TMMOB temsilcileri konuştu.

- Foruma Türkiye Sosyal Forumu çatısı altında katılan örgütlerin bazıları şunlardı: Türk Mimar ve Mühendisler Odaları Birliği (TMMOB), Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu (KESK), Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK), Hak İşçi Sendikaları Konfederasyonu (HAK-İŞ), Küresel Barış ve Adalet Komisyonu(Küresel BAK), Sosyal Demokrasi Vakfı (SODEV), Özgürlük ve Dayanışma Partisi (ÖDP), Devrimci Sosyalist İşçi Partisi (DSİP), Demokratik Toplum Partisi (DTP) ve Ezilenlerin Sosyalist Platformu (ESP). Ayrıca Türkiye'den çok sayıda üniversite öğrencisi de foruma katıldı.

- 6 Mayıs Cumartesi öğleden sonra Neo-liberalizme ve işgale karşı miting ve uzun yürüyüş gerçekleşti, yapılan eyleme 100 bin kişi katıldı. Mitinge TMMOB pankartı ile katılım sağlandı.

- 7 Mayıs Pazar günü toplumsal hareketler buluşması gerçekleştirildi. Sonuç Bildirisi tartışmaları yapılan bu toplantıya TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı, TMMOB Saymanı Selçuk Uluata ve Yürütme Kurulu Üyesi Hüseyin Yeşil de katıldı.

Kalkınma ve Sanayileşme panelinde Oda Sekreteri Ali Ekber Çakar Şunları Söyledi:

Değerli Katılımcılar,

Bu konuşmayı, Üst Birliğimiz olan Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği adına Makina Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Emin KORAMAZ sizlere yapacaktı. Ancak onun gelememesi üzerine bu konuşmayı ben yapıyorum. Bunu başlarken belirtmek istedim.

Değerli Katılımcılar,

Yönetim Kurulu Sekreterliğini yaptığım Makine Mühendisleri Odası, 1961'den bu yana Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği adına Sanayi Kongreleri düzenlemektedir. Son yıllarda iki yılda bir periyoduna oturduğumuz bu kongrelerin bazılarının başlıklarını sizlere sunmak istiyorum:

1987'de, 1980 Sonrası Sanayinin Durumu, 21. Yüzyı-

la Girenken Türkiye Sanayi,

1989'da, Bilimsel ve Teknolojik Gelişmeler, Sanayide Uygulamaları ve Etkileri,

1991'de, Bilim ve Teknolojideki Gelişmeler ve Ekonomilerin Uluslararasılaşması Sürecinde Türkiye Sanayinin Konum ve Geleceğinin Saptanması,

1993'te, Türkiye'nin Sanayi ve Teknoloji Politikaları ve Uluslararası Rekabet Hedefleri,

1995'te Rant Ekonomisinden Üretim Ekonomisine,

1997'de Toplu Bakış,

1999'da Mühendisler ve Sanayileşme,

2001'de Küreselleşme ve Sanayileşme,

2003'te Küreselleşme ve AB Süreçlerinin Ülke Sanayi ve Mühendislerine Etkisi,

2005'te de, Sanayileşme, İstihdam ve Refah..

Sanayileşme ama her şeye rağmen sanayileşme mi? Onun için son Kongremizi, "Sanayileşme, İstihdam ve Refah" üçlüsü olarak belirledik.

Bu kongrelerde, ticaret ve hizmetlerin serbestleştiği, üretimin küresel bir zincir ve işbölümü içinde yapıldığı kapitalist küreselleşme sürecinde, ülkemiz gibi geri kalmış ve gelişmekte olan ülkelere biçilen sanayileşme modellerinin başka ülke ve halklarla birlikte ülkemizin, halkımızın ve biz mühendislerin yararına olmadığını altını öncelikle çizdik. Fason üretime ve geri teknolojilere dayalı, ucuz-niteliksiz iş gücüne dayalı, ihracat adı altında ülke kaynaklarının değerinin altında transfer edilmesine dayalı bu modellerin istihdam ve refahı artırmadığını, ülkemizin üretim yeteneğini ve mühendislik alt yapısını bitirdiğini yıllardır bu platformlarda saptadık, söyledik.

TMMOB adına düzenlediğimiz bu Sanayi Kongreleri, Oda olarak, iki yıllık çalışma dönemlerinde gerçekleştirdiğimiz 25 civarındaki sektörel-mesleki kongrelerin doruğu olarak toplanmakta ve ülkemizdeki akademik birikime önemli bir platform da oluşturmaktadır.

Sevgili Katılımcılar,

Odamızın çok geniş olan çalışmalarını burada keserek konuya geçiyorum.

Öncelikle şunu belirtmek istiyoruz: "Sanayileşme ve Kalkınma" üzerine konuşmamızı, bu olgular üzerine

özgöl, teknik ve dar bir çerçevede ya da iktisat yazının içinden değil de, dünya tarihsel süreçleri, kapitalizmin gelişme ve gereksinim süreçleri içinde irdeleyerek, yine tarihsel bir hedef doğrultusunda içinde tanımlamayı daha yararlı gördük.

Sevgili Katılımcılar,

“İktisadi kalkınma” kavramı kapitalizmin 1910’larda başlayan bunalımı sonucunda bir ara olanak, bir ara yönelim şeklinde oluştu. 20. yüzyıla iktisadi ve sosyal bunalımlar ve faşizmin yükselişi ile giren kapitalizm genel bir bunalım içindeydi.

Konjonktürel planda ise 1929 dünya ekonomik bunalımı sonrasında, iktisat politikalarını “barikatları önlemek” üzerine dayandıran Keynesçi iktisadın kapitalizmin gereksinimleri doğrultusunda dile getirdiği, “liberalizm devlet müdahaleciliği ile uyumsuz değildir” şeklindeki yaklaşımı giderek yaygın kabul gördü. Zira korumacı ve müdahaleci sanayileşme, kapitalist sanayileşmenin alternatifi değil, kapitalist sanayileşme ve sermaye birikimini gerçekleştirmenin yol ve yöntemlerinden biridir.

Diğer yanda ise ardi ardına gelişen devrimler, bu ülkelerdeki sosyalist planlama deneyimleri ve bağımsızlıklarına yeni kavuşan eski sömürgelerin sanayileşme yolundaki yeni arayışları “kalkınma ideolojisi” diye de nitelenen kalkınmacı yaklaşımların alt yapısını oluşturmaktaydı.

Bu konjonktür 1950’li ve 60’lı yıllarda gelişmiş kapitalist metropollerde, güçlenen sosyalizm alternatifinin de baskısıyla refah devletinin genişlemeci politikaları ile birleşince en yüksek büyüme hızlarına tanık olundu

ve “altın çağ” olarak nitelenen bir dönem yaşandı. Kapitalist merkezlere bağlı kalkınma modelleri arasında, ithal ikameci sanayileşme deneyimleri yaşandı.

İkinci Paylaşım Savaşı sonrası dünyanın özgün sosyopolitik dengeleri ve kapitalist birikim modelleri kapsamında uygulanan kamu üretim ve işletmeciliğine, 1980’lerle birlikte ise artık bir son verilmiştir. 1970’lerin sonlarından itibaren neo liberal ekonomiye böylece tam boy geçiş yapılmıştır.

Kapitalizmin anarşik yapısı, azalan kârlılık, ve emek hareketinin görece güç kazanması ile birlikte “altın çağ”ın iktisadi ve sosyal temelleri 1970’li yıllardan itibaren sermaye açısından reddedildi. Uluslararası finans sermayesinin 20. yüzyılın son çeyreğindeki yükselişi, artık sadece üretim sürecinde kalarak yeterli kâr elde edemeyen ve dolayısıyla birikimini sürdürmeyen uluslararası kapitalizmin kendisine yeni kâr olanakları arayışının bir sonucuydu. Böylece 1980’lerden başlayarak, yüksek reel faiz ve sermayenin serbest dolaşımını sağlayacak yapısal düzenlemeler, kapitalizmin küreselleşme aşamasının ana unsurları haline dönüştüler.

Kapitalizm, 19. yüzyılın sonunda yaşadığı sermaye birikimindeki tıkanıklığı, iki dünya savaşı ve sonrasında sosyal devletin genişlemeci politikaları ile aştı. Ancak söz konusu dönemde artık eski sömürgeler birer birer bağımsızlıklarını kazandılar ve emperyalist metropollere sömürgelerden aktarılan artığın aynı koşullarla sürdürülmesi imkansızlaştı. Bazı çevrelerce “yeni-emperyalizm” denilen ve daha önceleri yeni sömürgecilik olarak da adlandırılan bu dönem ve devamı olan bugünlerde, eski sömürgelerden ve sosyalist blokun çözülüşü sonrasında oluşan yeni pazarlardan elde edilen artıkların gelişmiş kapitalist ülkelere transferine olanak sağlayan yeni dönüşümlerin gerçekleştirilmesi süreci yaşanmaktadır.

Günümüzün ayırt edici özelliği, özellikle 19. yüzyıldaki gibi üretici/sanayi sermayesine değil, finans sermayesinin egemenlik ve yayılmasına dayalı olmasıdır. Günümüzde finans sermayesi, sanayi sermayesinin önüne geçerek tüm dünyayı sürekli bir deflasyonist “istikrar” süreci içine hapsedmektedir. Genişleyici mali politikalar ve sosyal devletin yerini “faiz dışı fazlalalar” elde etmekle yükümlü “sorumlu ve etkin” devlet almış, enflasyon hedeflemesinden başka her-

hangi bir ekonomik sorun ile ilgilenmesinin yasaklandığı merkez bankaları da daraltıcı maliye politikaları ile bu deflasyonist sürecin başlıca uygulayıcıları haline dönüştürülmüştür.

Günümüzde az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin dış ticaretlerinin serbestleştirilmeye zorlanması ile birer ithalat ve ucuz işgücü deposu haline dönüştürülmesi söz konusudur. “Özelleştirme” ve “doğrudan yabancı yatırım”lar ile bu ülkelerin kamusal varlıklarına yok pahasına el konulmakta, “bağımsız üst kurullara dayalı denetim ve yönetim” uygulamaları ile ulus ötesi şirketlerin ve uluslararası finans sermayesinin doğrudan denetimi altına sokulmasına dayalı “yeni sömürgeleştirme” biçimleri geliştirilmektedir.

Mali servetleri erittiği için “enflasyon” bir numaralı düşman ilan edilirken, işsizlik veya eksik talep sorunları günümüz sermaye ve finans dünyası açısından artık önemli bir sorun olarak görülmemektedir. Kalkınma ve sanayileşme hedefleri artık terk edilerek yerlerini finans dünyasının kısa vadeci kararlarına dayalı rant arayışlarına bırakmıştır. “Ulusal tasarruf” kavramı iktisat yazını ve uygulamalardan tamamıyla kaldırılırken, “yatırım” kavramı artık tek bir hedefe, “yabancı sermayeyi davet etme”ye odaklanmıştır.

Bu süreçte “kalkınmakta olan ülkeler” “yükselen piyasalar” diye adlandırılır olmuştur. Bu ülkeler birbiri ardına küresel kapitalizmin yeni uluslararası işbölümü içerisinde kendilerine verilen görevleri yerine getirmekle koşullandırılmıştır. Bu sürecin yürütücülüğünü ise öncelikle IMF, Dünya Ticaret Örgütü ve Dünya Bankası üstlenmiştir.

Kapitalizmin başından beri yaşanan küreselleşme eğilimi son 25 yılda ve özellikle 1990’lar sonrasında ivmelenmiştir. Bu süreci ivmelendiren önemli bir faktörün, sermayenin birikim krizi süreci olduğunun görülmesi gerekir. Kâr oranlarının gerilemesinden kaynaklanan aşırı birikim krizi, ki bu süreç kapasite fazlası, talep yetersizliği ve spekülasyon sermayenin büyümesi unsurlarından oluşmaktadır, sermayenin uluslararası hareketini hep güdümlenmiş, yönlendirmiştir. İşte bu olguların farkına varmak, sermayenin uluslararası yayılım ve egemenliğinin doruğa ulaşması ile birlikte farklı uluslararası güçlerin kendi koruma faktörlerini devreye sokmalarının ve küreselleşme sürecinin daha gerçekçi kavranılmasına ve küreselleş-

medeki kırılmaları görmemize olanak tanımaktadır. Dünya ekonomisindeki gelişmeler önümüzdeki dönemde bu açıdan dikkatle irdelenmelidir.

Değerli Katılımcılar,

Küreselleşme olgusu,

• Çok uluslu şirketlerin faaliyet ve denetiminde yürütülen mal ve hizmet ticareti ile

• Uluslararası finansal sermaye hareketlerinin dünya piyasalarındaki serbest dolaşım ve egemenliği

Süreçlerinden oluşmaktadır.

Kapitalizmin başından beri yaşanan küreselleşme süreçlerinin 1980 sonrası yeni aşamasında birbirleriyle iç içe iki evre yaşanmıştır. Her iki evrede gerçekleştirilen uygulamalar, kapitalizmin ve kapitalist merkezlerin gereksinimlerine göre şekillenmiş ve kamuoyunu hazırlama süreçlerini de içermiştir.

Birinci evrede ekonomik süreçler ön plana çıkmakta ve ticaretin serbestleştirilmesi, sermayenin önündeki kısıtların tamamen kaldırılarak tek tek ülkelerin uluslararası finans ağ ve organizasyonlarına eklenmesi ve bu hedeflerle uyumlu kuralızsızlaştırma (de-regülasyon) yani serbest piyasa işleyişi ve özelleştirme politikaları egemen kılınmıştır. Bu evrede devlete tanınan işlev “ekonomik rasyonalite” adına küçümsenmiş ve küçültülmüştür.

İkinci evrede ise piyasayı düzenleyici bir devlet (regülasyon) yaklaşımı benimsenmiştir. Ancak devlete tanınan bu etkin rol, “sosyal devlet” ya da “refah devleti” dönemindeki devletin etkinliğinden farklı olarak, piyasanın kuralızsız mutlak egemenliğini sağlayıcı ve uluslararası eklenme sürecini tamamlayıcı hukuksal, yasal ve kurumsal düzenlemelerle sınırlı bir düzenleyiciliğe ilişkindir. Böylece az gelişmiş ve gelişmekte olan ulusal devletlerin küresel ölçekli sermayenin “tek hukuk” sistemine dahil edilmesinde mesafe kat edilmiştir.

IMF, DB, DTÖ güdümündeki neo liberal ekonomik politikalar ile; ticaretin serbestleştirilmesi, sermayenin önündeki kısıtların tamamen kaldırılarak tek tek ülkelerin uluslararası finans ağ ve organizasyonlarına eklenmesi ve bu hedeflerle uyumlu kuralızsızlaştırma (de-regülasyon) yani serbest piyasa işleyişi ve özelleştirme politikaları egemen kılınmaktadır.

Yine bu kapsamda, Dünya Ticaret Örgütü anlaşmalarından biri olan Hizmet Ticareti Genel Anlaşması (GATS) ile mühendislik hizmetleri dahil enerjiden suya, sağlıktan eğitime, sosyal güvenlikten ulaşımaya kadar tüm toplumsal hizmetler uluslararası ticarete açılmaktadır.

Ancak iktisat yazınında olsun, sermaye çevrelerinde olsun, küreselleşmenin küresel düzeyde gelir dağılımında herhangi bir iyileştirmeye yol açtığına dair bir bulguya rastlanılmamıştır.

Sonuçta kalkınma paradigmaları terkedilmiştir. Bunu netlikle saptamalıyız.

IMF ve Dünya Bankası, sosyal politikaların kalkınma stratejisinin bir parçası olması gerektiğini kabullenmemektedir.

Uluslararası finans kuruluşları tarafından günümüzde gelişmekte olan ülkelere önerilen “kalkınma” modeli; bütçe açıklarından, enflasyondan kurtulmuş (daraltıcı para ve maliye politikalarına dayanan) bir genel ekonomik politikanın izlenmesine, dış ticarete açıklığın sağlanmasına, devalüasyon riskinden arındırılmış paranın dış değerinin yaşamdaki değerine uygun belirlenmesine, sermaye hareketlerine serbestliğin sağlanmasına, altyapı yatırımlarına önem verilmesine ve özelleştirme yoluna gidilmesine dayanmaktadır. Bununla para politikasının müdahale alanları kısıtlanmış olduğu gibi, maliye politikaları doğrudan doğruya “faiz dışı fazla veren bütçe” amacına mahkum edilmektedir. Sadece bağımsız para politikaları değil, bağımsız döviz kuru ve faiz politikaları da izlenememekte ve dolayısıyla gelişmekte olan ülkeler özgün kalkınma hedeflerini sürdürmemektedirler. Bunun yanında, ulusal finans piyasalarının giderek daha çok spekülasyon kısa vadeli sermaye saldırılarına açık hale gelmesi sonucunda, ülkelerdeki belirsizlik ve risk ortamı tırmanışa geçmiştir. Bunlar, kalkınma çabalarını olumsuz etkileyen önemli faktörler arasında yer almaktadır.

Değerli Katılımcılar,

Bir ülkenin sanayileşme düzeyi uluslararası işbölümünde tuttuğu yere göre de değerlendirilebilir. Bu açıdan az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin sanayileşme deneyimleri kısır kılınmış, emperyalist sömürden dolayı sakatlanmıştır diyebiliriz. Daha önce küreselleşmenin ayaklarından biri olarak tanımladığımız, çok

uluslu şirketlerin faaliyet ve denetiminde yürütülen mal ve hizmet ticareti içinde yer alan meta üretimi zincirinin uluslararası işbölümü içinde küreselleşmesine de dikkat çekmek gerekiyor. Zira gelişmiş ekonomiler mamul mal ve teknoloji üretim ve ihracında az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeleri kıskaç altında tutmakta, onları bu temel girdilerde ithalata bağımlı kılmakta ve bu ülkeleri tarım ürünleri hammadde ve tarım ürünleri ihracı ile sınırlamaktadırlar. Üstelik az gelişmiş ve gelişmekte olan ekonomiler, gelişmiş ekonomilerin makina ve eskimiş teknoloji hurdalığı ile sanayileşme sorunsalını birlikte yaşamaktadırlar. Böylece nihai ürünün katma değerinin büyük kısmı gelişmiş ülkelerdeki ana firma ve kurumlarında kalmaktadır.

Böylece üretimin küreselleşmesiyle az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelere; yalnızca ihracata dayalı büyüme politikası bahşedilmekte, konvertibilite ve ülkeler arası sermaye transfer serbestisi gelişmişler lehine oluşturulmakta, işçi ücretleri geriletilmekte ve düşük tutulmakta, ihracat maliyeti emekçi sınıflara paylaştırılmaktadır.

Bugün yaşanan uluslararası eklemlenme süreçleri, az gelişmiş ülkelerin sanayileşme tarzını, istihdam azaltıcı, taşeronlaşma ve örgütsüzleşmeyi artırıcı, esnek istihdam ve esnek üretim modellerini geliştirici bir şekilde sakatlamaktadır..

Küresel sermaye güçlerinin dayattığı “uyum” yasaları sağlıktan eğitime, madenlerden haberleşme, enerji ve sanayiye dek ülkemizin ve başka ülkelerin ekonomik ve sosyal yapısında onarılması güç sonuçlar yaratmanın eşliğindedir. Sanayisizleşme ve kamunun tasfiyesinin asıl sonuçları önümüzdeki yıllarda ortaya çıkacaktır. Ülkelerimiz ulusal sermaye açısından yoksullaşmakta, bütün birikimleri heder edilerek halklarımızın, çocuklarımızın, gençlerimizin yararları karartılmaktadır.

Oysaki kalkınma, yalnızca teknolojik gelişmeler ve yalnızca üretim sürecindeki sanayileşme değil, sağlık, eğitim, gelir ve bölüşüm politikaları ve çevresel yaşanabilirlik ile birlikte tanımlanmalıdır.

Bu tarihsel gerçekler ışığında baktığımızda, gerek uluslar arası sermayenin gerekse az gelişmiş veya gelişmekte olan ülkelerde onun işbirlikçisi olan büyük sermayelerin sanayileşme ve kalkınma diye bir sorunu olmadığını görebiliriz.

Sanayileşme ve kalkınma, artık emekçi sınıflarla ilişkilenmiş bir uğraş ve amaçtır. Başka türlü istihdamı geliştirmek imkanı bulunmamaktadır. Zira ancak emekçi sınıflar, teknoloji-sanayileşme ve çalışma süreçlerinin azaltılması ilişkisini kurabilirler. Biz mühendisler, sanayileşme kavramına sermaye gibi bakmadığımızda ki bakmıyoruz, bu insani tarihsel amacı diğer ilerici güçler gibi benimseyebiliyoruz.

Ülkemizde ve sizlerin ülkelerinde de bağımsızlık yanlısı emek güçlerinin ağırlık oluşturmasıyla süreci tersine çevirmek olanaklıdır

Değerli katılımcılar,

Sanayileşme ve kalkınma, sosyal kalkınma esprisi içinde,

- Ülke-toplum çıkarları
- Plan/planlama
- Gelir-bölüşüm ilişkilerinin düzenlenmesi ve
- Çevre

Faktörleriyle bir bütünlük içinde tanımlanmalıdır.

Sanayileşmeyi dar kapitalist anlamıyla tanımlayan, sanayileşme ve toplumun teknoloji tarafından belirlendiği, teknolojinin her şeyi belirlediği vb. yaklaşımlar reddedilmelidir. Zira kapitalizm koşullarındaki teknolojik gelişmeler üretim ile istihdam arasındaki güçlü bağı zayıflatmaktadır. Yeni yatırımlar artık her zaman beklenen düzeyde istihdam yaratmadığı gibi teknolojik değişiklik anlamına gelen yeni yatırımların hemen tamamı verili üretim düzeyinde istihdam miktarını mutlak anlamda azalttığı gözlemlenmektedir.

Sanayileşme, sanayinin hızlı ve kesintisiz gelişimini dile getiren tarihsel ekonomik hareket olarak, kalkınma ile bir bütünlük içinde ele alınmalıdır. Zira sanayileşme salt iktisadi bir süreç değil, aynı zamanda toplumsal bir durum ve tarihsel bir süreçtir de.

Günümüzde sanayileşme, kapitalizmin oluşum ve yayılma süreçlerindeki uluslaşma ve ulus devlet oluşumlarıyla, bir diğer değişle kapitalistleşme ile eş zamanlı anlamlandırılmadan farklılaşmaktadır. Sanayileşme ve kalkınma, kapitalizmin aşılabilirliğiyle farklı bir içerik ve yönelimle de tanımlanmaya açık, dinamik bir tarihsel süreç olarak da görülmelidir.

Toplumsal ilişki ve çelişkiler tarafından belirlenen ve onları da belirleyebilen sanayileşme ve kalkınma, ge-

rek kapitalizm koşullarındaki gerekse onu aşan eşitsiz ve sıçramalı gelişme olanaklarıyla sınıfsal alan ile ilişkilenen bir boyuta sahiptir.

Yine sanayileşme ve kalkınma süreçleri, uluslararası işbölümü, ulusal sanayileşme politikaları ve sınıflar arası ilişki ve çelişkilerce belirlenen bir süreç olarak da düşünülmelidir.

Eksenine insanların mutluluk ve refahını, sosyal devlet anlayışını oturtan, istihdam ve refah üreten bilim ve teknoloji politikalarına dayalı bir sanayileşme ve kalkınma planı yaklaşımı benimsenmelidir.

Küreselleşmenin emeği baskı altına alan stratejisine karşı, en azından belirli ilkelere sahip çıkılması gerekmektedir.

- İstihdamın bir hak olarak kabulü, çalışma saatlerinin en aza düşürülmesi, çalışmanın doğayı tahribinin en aza indirilmesi, her türlü ayrımcılığın ortadan kaldırılması, sadece fırsat eşitliğinin değil eşitliğin kendisinin bir değer olarak kabulü, üretimin hem işçiler hem de çevre hakkını içerecek biçimde maksimum demokratik kontrolü, tüketimin eğitim, sağlık, ulaşım ve rekreasyonu da içerecek biçimde toplumsallaştırılması, bu ilkelerin en önemlileridir.

Biz mühendisler,

Küreselleşme süreç ve politikalarının ekonomik, siyasal, toplumsal, kültürel vb. tüm düzlemlerde yıkım ve tahribatlarına karşı durabilmek için ülkemiz ve benzer ülkeler öncelikle ve stratejik ön görüyle tüm alanlarda ve tüm sektörlerde kendi ulusal politikalarını oluşturmalıdır, diyoruz

Bilim ve teknolojiye yetkinleşmeli ve bunu toplumsal ekonomik faydaya dönüştürmeli, bu amaçla ulusal bir strateji belirlenmelidir diyoruz.

Yıllardır uluslararası para kuruluşlarının güdümünde uygulanan ekonomik ve sosyal politikalarla, üretimi yatırımı, sanayileşmeyi, bilimi, teknolojiyi, mühendisi, insanı dışlayan uygulamalar terk edilmeli; kamu yararını gözetilen planlama yönelimi benimsenmelidir diyoruz.

Sanayinin gelişmesini ve ekonomik büyümeyi en geniş toplumsal tabana yayacak, refah ve istihdam sağlayacak, kamu yararına bir yatırım ve üretim planlaması yapılmalıdır diyoruz.

Bu bilinçle hepimizi sevgi ve saygıyla kucaklıyoruz.